

Norge på jumboplass i antall doktorgrader

Norge utdanner færrest doktorgradskandidater i Norden, konstaterer Universitets- og høyskolerådet. Rådet mener kandidatene er for gamle når de disputerer ved 40 års alder, og at det trengs store endringer for å forbedre utdanningen av fremtidens forskere.

Av de om lag 11 000 doktorgrader som er avlagt ved norske læresteder gjennom alle tider, finner vi over halvparten bare i de siste ti år (1). Men den sterke veksten som fant sted i løpet av 1990-tallet, har stagnert: I 2000 disputerte 646 personer. Tilsvarende tall for 1998 var 685, og 695 i 1999.

Mens gjennomsnittsalderen for disputastidspunktet har ligget forholdsvis stabilt på 36,5 år siden 1985, har den vist stigende tendens de siste tre årene. I første halvår 2001 var doktorandene i gjennomsnitt 38,3 år på disputastidspunktet. Dette er, med unntak for ett år, høyere enn i alle år på 1980- og 90-tallet.

Den eneste nedgangen som ikke rammer fagområdet medisin, er kvinneandelen. 43 % av kandidatene som disputerte til dr.med.-graden i 2000, var kvinner.

Størst nedgang i medisin

Nedgangen i antall avlagte doktorgrader er i sin helhet på det medisinske fagområdet, med 126 dr.med.-grader i 1999, og 94 året etter. Universitetet i Oslo, som stod for nærmere $\frac{2}{3}$ av doktorgradene i medisin, er dermed lærestedet som opplever sterkest nedgang.

Statistikk fra Norsk institutt for studier av forskning og utdanning (NIFU) viser riktignok en svak oppgang i antall avlagte doktorgrader fra første halvår i 2001. Likevel er det grunn til bekymring, mener Universitets- og høyskolerådet som i mars la frem en evalueringsrapport av den norske forskerutdanningen (2).

Etterlyser konkrete tiltak

Blant forslagene fra det internasjonale ekspertpanelet som har evaluert forskerutdanningen, er at en langt større del av stipendiatstillingene må finansieres over lærestedenes budsjetter.

I likhet med en tidligere evaluering av doktorgradsprogrammet ved Det medisinske

Nedgangen i antall avlagte doktorgrader er i sin helhet på det medisinske fagområdet. Kvinneandelen er imidlertid høyere enn i andre fag. Illustrasjonsfoto

fakultet i Oslo (3), mener det internasjonale evalueringspanelet at forskerutdanningsperioden bør være fireårig for samtlige doktorgradsstudenter i Norge. Opptak til doktorgradsstudiet bør normalt foregå første året etter avlagt master- og embetsgrad, slik at utdanningen kan gjennomføres i ung alder. Et annet tiltak er at doktorgradsavhandlingen bør reduseres.

Blant forslagene er også at landets myndigheter bør utvikle forskerskoler i tilknytning til de beste forskningsmiljøene, som for eksempel de fremtidige sentre for fremragende forskning (4).

– Kari Ronge, Tidsskriftet

kari.ronge@legeforeningen.no

Forskerlinje tar form

Etter at Stortinget gav klarsignal til finansiering over årets statsbudsjett, vil det fra høstsemesteret 2002 bli etablert forskerlinje ved de fire medisinske fakulteter i Norge (1). Linjen skal gi plass til 12–20 studenter årlig, og målet er klart: Flest mulig av kandidatene skal oppnå dr.med.-graden i løpet av de første årene etter embetseksamen.

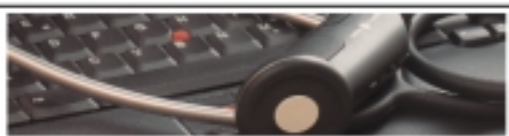
Organiseringen er noe ulik ved de enkelte universiteter (se fakultetenes nettsider). I Bergen skal studentene følge vanlig undervisning frem til cand.med., og delta i alle aktivitetene som inngår i ordinært studium (2). Studiets to første år vil være en aspirantperiode, åpent for alle medisinstudenter og blant annet med hospitering i forskergrupper. For dem som tas opp på forskerlinjen, vil normert studietid bli forlenget til sju år. Til sammen skal studenten ha utført forskerarbeid tilsvarende to årsverk i løpet av fem år; det ene på fulltid og finansiert med studentstipend (3), det andre kan fordeles på ferier, helger og undervisningsfrie dager.

Litteratur

1. Sundar T. Forskerlinje på medisin blir budsjettssak i Stortinget. Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 2436.
2. Hølleren R. Forskerlinje ved Universitetet i Bergen. www.medinstudent.no/index.db2?id=8149 (13.3 2002).
3. Ronge K, Therese Visted: Tent på forskning, brenner for bedre vilkår. Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 2334–5.

Litteratur

1. Doktorgrader i tall – oktober 2001. www.nifu.no/doktor/ (13.3.2002).
2. Evaluering av norsk forskerutdanning. www.uhr.no/sentraledokument/evforskerutd.htm (13.3. 2002).
3. Hem E, Ekeberg Ø, Blomhoff HK, Hyllseth B, Knudsen RH, Norseth T et al. Evaluering av doktorgradsprogrammet ved Det medisinske fakultet i Oslo 1993–98. Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 2012–6.
4. Nesje SB. Knallhard kamp om å bli senter for fremragende forskning. www.legeforeningen.no/index.db2?id=4606 (17.8.2001).

The Meditron Analyzer EKG

www.meditron.no